

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ต่อไปนี้
 - ก. บาลีไวยากรณ์แบ่งเป็น.....ภาค คือ..... ๗
 - ข. สระมีมาตราเบา.....ตัว คือ.....ชื่อว่า รัสสะ ๗
๒. อาเทสในสระสนธิ มีกี่อย่าง ๗ อะไรบ้าง ๗ ธรรมชาติเจเร เป็นสนธิอะไร ๗
๓. อะไรจัดเป็นนามนาม ๗ แบ่งออกเป็นเท่าไร ๗ อะไรบ้าง ๗ และนามนามนั้น เป็นได้กี่ลิงค์
๔. คัพท์เช่นไร ชื่อว่าอาชยาด ๗ ในอาชยาดนั้นท่านประกอบด้วยอะไรบ้าง ๗ จงเขียนวิภัติ
 หมวดภวิสสันติ เฉพาะฝ่ายปรัสบทมาตุ ๗
๕. คัพท์เช่นไร ชื่อว่ากัตตุสาธนะ ๗ และกัตตุสาธนะนั้นท่านบัญญัติให้ แปลว่าอย่างไร ๗
 กิริยาकर्त् คือ ดิณฺเณ, ปมชช แปลว่าอย่างไร ๗ สำเร็จรูปมาจากอะไร ๗
๖. สมาสเช่นไร ชื่อว่าอัพยียภาวสมาส ๗ และอัพยียภาวสมาสนั้น มีเท่าไร ๗ อะไรบ้าง ๗
 อนุโตปาสาท, นิหฺทรถ์ จัดเป็นอย่างไร ๗
๗. ในภาวตัทธิต มีปัจจัยเท่าไร ๗ อะไรบ้าง ๗ สามัญญ์ นาวิโก, ปุณฺณวา ลงปัจจัยอะไร ๗
 ในตัทธิตไหน ๗

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒ ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
- ก. แบ่งเป็น ๔ ภาค คือ อักษรวิธี ๑ วจิวภาค ๑ วากยสัมพันธ์ ๑ ฉันทลักษณ์ ๑ ฯ
- ข. มี ๓ ตัว คือ อะ อิ อุ ชื่อว่า รัสสะ ฯ
๒. มี ๒ อย่าง คือ แปลงสระหน้า ๑ แปลงสระหลัง ๑ ฯ ธรรมญจเร เป็นอาเทศ นิคคหิตสนธิ ฯ
๓. นามที่เป็นชื่อของคน, สัตว์, ที่, สิ่งของ, จัดเป็นนามนาม, แบ่งออกเป็น ๒ ฯ สาธารณนาม ๑ อสาธารณนาม ๑ ฯ นามนามเป็นได้ ๓ ลิงค์ ฯ
๔. คัพท์กล่าวกริยา คือ ความทำเป็นต้นว่า ยิน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พุด คิด ชื่อว่า อาชยัต ฯ ประกอบด้วย วิภัติ กาล บท วจนะ บุรุษ ชาติ วาจก ปัจจัย ฯ

ปรสฺสปทํ

เอก.

พหู.

ป. สฺสติ

สฺสนฺติ

ม. สฺสสิ

สฺสส

อุ สฺสามิ

สฺสาม

๕. คัพท์ใดเป็นชื่อของผู้ทำ คือ ผู้ประกอบกริยานั้น เป็นต้นว่า กุมภกาโร ผู้ทำซึ่งหม้อ คัพท์นั้น ชื่อว่า กัตตุสาธนะ ฯ ให้แปลว่า ผู้ ถ้างลงในอรรถแห่งตัสสึละ แปลว่า ผู้ - โดยปกติ ฯ
- ติณฺโณ แปลว่า ช้ำแล้ว ปมฺชฺช แปลว่า ประมาทแล้ว ฯ
- ตินฺโณ สำเร็จรูปมาจาก ตฺร ชาติ ในความช้ำ ต ปัจจัย ชาติมี ร เป็นที่สุด อยู่หน้า แปลง ต เป็น ฒ แล้วลบที่สุดชาติเสีย ลง อิ อากม ต้นชาติ ฯ
 - ปมฺชฺช สำเร็จรูปมาจาก ป บทหน้า มฺท ชาติ ในความประมาท ตฺวา ปัจจัย อุปสัคอยู่หน้า แปลง ตฺวา เป็น ย ชาติที่มี ท เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ย กับที่สุดชาติ เป็น ชฺช ฯ

๖. สมาส ที่มีอุปสรรคหรือนิบาตอยู่ข้างหน้า ชื่อว่า อัพยยัภาวสมาส ๑ มี ๒ อย่าง คือ อุปสรรค-
ปุพพกะ ๑ นิบาตปุพพกะ ๑ ๑ อนฺโตปาสาทํ จัดเป็น นิบาตปุพพกะ, นิทฺทรถํ จัดเป็น
อุปสรรคปุพพกะ ๑

๗. มีปัจจัย ๖ ตัว คือ ตต, ญย, ตฺตณ, ตา, ณ, กุณ ๑

- สามณฺณํ ลง ญย ปัจจัย ใน ภาวตํทิต ๑

- นาวิโก ลง ณิก ปัจจัย ใน ตรตยาทิตํทิต ๑

- ปุณฺณวา ลง วนฺตุ ปัจจัย ใน ตทสฺสํตถิตํทิต ๑